

સમુદ્રની પટકથા

ગુજરાતી ભાષાના વાંચકો માટે એક અલગ પહેલ....સમુદ્રના વિવિધ જીવોની જીવન શૈલીનાં વર્ણનનો કઈક અલગ અંદાજ

ભાગ ૧૪ : "જાદુઈ કિસમસ ટ્રી"

હોલીવુડની અવતાર મુવી જોવા બેઠા હતા. આખા મુવીમાં અદભૂત પરગ્રહી દુનિયાની જલક, અકલ્પનીય અવનવા જીવો, કદાચિત એ મુવી પહેલા આપણે કલ્પના પણ ન કરી હોય એવા જાદુઈ કરામત ધરાવતા પશુ-પક્ષી અને વૃક્ષો, મૂવીનું એક દર્શ્યમાં હીરો એક જગલ વિસ્તારમાં પહોંચે જેના સર્પાકાર સીડી જેવી રચના ધરાવતા અસંખ્ય જાદુઈ કિસમસ ટ્રી, જેને સ્પર્શ કરતા પલક ઝપકતા જમીનમાં અદ્રશ્ય થઈ જાય. કલ્પનાથી પરે એવું દ્રશ્ય. આખા મુવીમાં આવા કેટલાયે અચંબીત કરે એવા દ્રશ્યની કલ્પના નિર્દેશકને ક્યાંથી આવી હશે...?. આ બાબતે થોડું રીસર્ચ કરતા જણાયું કે મુવી નિર્માણમાં અદભૂત પરગ્રહી દુનિયાની જલક માટે આપણા માટે પણ અવનવી-અનદેખી એવી સમુદ્રી દુનિયા અને સુક્ષ્મ જીવોની દુનિયાની નકલ કરવામાં આવી હતી.

સમુદ્રજીવ અભ્યાસ માટે ફરી અંદમાનનાં નીલ આઈલેન્ડ ખાતે નેચરલ બ્રીજ સ્થળે ગયો હતો. ત્યાં કોરલ રીફનાં છીછરા પાણીમાં કોરલરીફ ઉપર અવતાર મૂવીનું સર્પાકાર સીડી જેવા બે-ત્રણ જાદુઈ કિસમસ ટ્રી નજરે પડ્યા, થોડીવાર નજર કરી પછી પાણીમાં હાથ નાખી તેને સ્પર્શ કરવાની કોશિષ કરી કે મુવીમાં જોયા મુજબ એ જાદુઈ કિસમસ ટ્રી એકદમ કોરલ રીફમાં અદ્રશ્ય થઈ ગયા. થોડી રાહ જોયા પછી ફરી એ જાદુઈ કિસમસ ટ્રી કોરલ રીફમાં બનાવેલ ડેન/હોલ માંથી બહાર આવ્યા. રંગે નારંગી-પીળો-વાદળી જેવા ચમકદાર રંગો સંયોજન વાળા કિસમસ ટ્રી ખુબજ સુંદર લાગતા હતા. તેની સુંદરતાને મારા અંદરવોટર કેમેરાથી કેદ કરી.

જાદુઈ કિસમસ ટ્રી માટે રિસર્ચ કરતા કઈ અલગ જ હકીકતની જાણ થઈ. એ જાદુઈ કિસમસ ટ્રી તો એક સમુદ્રી વોર્મ/કીડાની કેટગરીનો જીવ. જે નામે પણ "કિસમસ ટ્રી વોર્મ" (Spirobranchus giganteus) તરીકે ઓળખાય, આ જીવ Serpulidae કુટુંબનો સભ્ય લંબાઈમાં ફક્ત ૩.૫ સેમી, જે પૈકી ૨/૩ ભાગ કોરલ રીફમાં ટ્યુબ/હોલમાં રહે અને બાકી રહેલ કલગી/Plumes બહાર કિસમસ ટ્રી માફક રહે. સામાન્ય રીતે આ જીવ એક જ સ્થળે સ્થાયી જીવન જીવે. ખુબજ અદભૂત રચના ધરાવતા "કિસમસ ટ્રી" જેવી કલગી/plumes, સમુદ્રનાં પાણીને ફિલ્ટર કરી તેમાંથી સુક્ષ્મસજીવોને ખોરાક રૂપે મુખમાં પહોચાડવાનું કાર્ય અને સાથોસાથ પાણીમાંથી ઓક્સિજન મેળવી

શ્વસનની પ્રક્રિયા પણ કરે. જ્યારે પોતાની આસપાસ ખતરો જણાય કે તરત તે કલગી અંદર ટ્યુબમાં ખેંચી સ્વ-બચાવ કરે. આ સમુદ્રી કીડાની આકર્ષક રંગની કિસમસ ટ્રી જેવા દેખાવની કલગી/plumes ખરેખર અચંબીત કરે એવું દ્રશ્ય ઉભું કરે. પેલા મુવીના નિર્દેશકે તો પ્રકૃતિની રચનાનાં ક્ષણ ભરની નકલ કરી, પણ ખરેખર પ્રકૃતિનાં નિર્દેશકે શેની નકલ કરી હશે...?

<https://youtu.be/AFX9K6sr-Dw>

<https://conchology.co.in>

<www.facebook.com/conchology.co.in>

- મેહુલ & હિરલ

તા.૧૦/૦૨/૨૦૨૧